

JUSTITISMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 26. april 2016
Dok.: 1870225

UDKAST TIL TALE
til brug for besvarelse den 28. april 2016
af samrådsspørgsmål Y fra Folketingets Erhvervs-,
Vækst- og Eksportudvalget

Samrådsspørgsmål Y:

”I forlængelse af samråd i Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget den 4. februar 2016 bedes ministeren, med afsæt i Finanstilsynets rapport om forsikringsselskabers efterforskning ved personskadesager 2015, redegøre for følgende: a) Finder ministeren, at undersøgelsen danner et tilstrækkeligt sikkert grundlag til at konkludere, at der ikke er behov for yderligere regulering på området, og hvis det er tilfældet bedes ministeren uddybe dette? b) Mener ministeren, at det står tilstrækkelig klart for alle forsikringsselskaber, at det – jf. erhvervs- og

*vækstministerens udtalelser under samrådet den 4. februar – ikke er lovligt at foretage GPS-overvågning af selskabernes kunder? c) Finder ministeren ikke, at det er betænkeligt i forhold til risikoen for privatlivskrænkelser, at det er op til det enkelte forsikringsselskabs fortolkning af et kodeks, hvilke efterforskningskridt der kan foretages? d) **Er politiet underlagt strengere krav end forsikringsselskaber, før de kan iværksætte personovervågning, og hvis ja, finder ministeren, at det er hensigtsmæssigt?**”*

[Det er aftalt med Erhvervs- og Vækstministeriet, at justitsministeren afslutter med at besvare litra d, som vedrører justitsministerens ressort.]

[Indledning – efter erhvervs- og vækstministerens tale]

1. Jeg vil også gerne takke for spørgsmålet til erhvervs- og vækstministeren og mig.

Delspørgsmål d) handler om, hvorvidt politiet er underlagt strengere krav end forsikringsselskaber i forhold til at kunne iværksætte personovervågning.

Det spørgsmål hører under mit ansvarsområde. Og det korte svar er ”nej” – politiet er ikke underlagt strengere krav end forsikringsselskaber. *Tværtimod.*

For det første er forsikringsselskaber – som erhvervs- og vækstministeren netop har redegjort for – underlagt nogle rammer og regler, som særligt gælder for forsikringsbranchen.

Og med Finanstilsynets rapport står det nu klart for alle forsikringsselskaber, at det ikke er lovligt efter god skik-reglerne at bruge GPS-pejlingsudstyr i undersøgelser af mistænkelige forhold.

For det andet giver også de lovgivningsmæssige rammer en videre adgang for politiet til at gøre brug af GPS-pejlingsudstyr i forbindelse med undersøgelse af mistænkelige forhold.

[De lovgivningsmæssige rammer]

2. Jeg redegjorde under samrådet den 4. februar for de lovgivningsmæssige rammer for brugen af GPS-pejlingsudstyr. Derfor vil jeg i dag gøre det forholdsvis kort.

Og altså igen understrege, at der for så vidt angår forsikringsselskaber i og for sig er tale om en teoretisk øvelse, da de efter reglerne ikke må bruge GPS-pejlingsudstyr i undersøgelser af mistænkelige forhold.

3. Men hvis man skal gå ind i den teoretiske øvelse og se på de lovgivningsmæssige rammer, er det sådan, at både politiet og forsikringsselskaber skal *holde sig inden for rammerne af gældende lovgivning*.

Det gælder *straffelovens* regler om beskyttelse af privatlivets fred og *persondatalovens* regler om behandling af personoplysninger. Det var også de regler, jeg redegjorde for under samrådet i februar.

[Persondataloven]

4. Hvis jeg kort igen i dag skal knytte nogle bemærkninger til persondataloven, bliver det, at lovens § 5 indeholder nogle grundlæggende principper for behandling af personoplysninger, som altid skal iagttages.

Blandt disse grundlæggende principper er et *saglighedskrav* og et *proportionalitetskrav*.

Kravene indebærer bl.a., at man kun må behandle personoplysninger, hvis behandlingen har et sagligt formål, og hvis behandlingen ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at opfylde det saglige formål.

Der gælder som udgangspunkt de samme betingelser for offentlige myndigheders og privates behandling af personoplysninger.

Men for visse typer af oplysninger – f.eks. oplysninger om strafbare forhold – gælder der forskellige betingelser for henholdsvis offentlige myndigheders og privates behandling.

Kogt ned til én sætning kan man sige, at offentlige myndigheder har en *videre adgang end private* til at behandle personoplysninger, herunder om strafbare forhold. Det gælder også politiet

Herudover er der f.eks. efter loven ikke en pligt for politiet til at underrette borgere, som overvåges, hvis overvågningen foretages som led i politiets løsning af sine opgaver inden for det strafferetlige område.

[Straffeloven]

5. Jeg redegjorde under samrådet i februar også for bestemmelserne i straffeloven om privatlivets fred, som kan komme i spil, når vi taler om GPS-pejling.

Det drejer sig navnlig om straffelovens § 264, hvorefter man kan straffes, hvis man uberettiget skaffer sig adgang til fremmed hus eller andet ikke frit tilgængeligt sted. Bestemmelsen omfatter bl.a. uberettiget adgang til biler.

Og *her* er der endnu en væsentlig forskel på henholdsvis politiets og privates lovmæssige adgang til f.eks. at bruge GPS-pejlingsudstyr.

[Straffeprocessuelle tvangsindgreb]

6. Private kan ikke i strid med straffelovens § 264 f.eks. trænge ind i en bil for at placere GPS-pejlingsudstyr inde i bilen.

Politiet vil derimod efter omstændighederne – som et såkaldt *straffeprocessuelt tvangsindgreb* – kunne trænge ind i bilen for at placere GPS-pejlingsudstyret der, hvis ellers retsplejelovens betingelser for indgrebet i opfyldt.

Der vil i det konkrete eksempel med placering af GPS-udstyr inde i en bil – som jeg også har været inde på i flere skriftlige besvarelser – være tale om *observation* efter retsplejelovens § 791 a.

[Opsummering]

7. Så det korte svar på spørgsmålet om, hvorvidt politiet er underlagt strengere krav end forsikringsselskaber, er som sagt ”*nej – tværtimod*”.

Forsikringselskaber skal overholde de regler, som særligt gælder for forsikringsbranchen. Reglerne betyder bl.a., at selskaberne ikke må bruge GPS-pejlingsudstyr.

Hertil kommer, at *persondataloven* – som både politiet og forsikringselskaber skal overholde – giver offentlige myndigheder en videre adgang end private til at behandle personoplysninger.

Endelig vil politiet – hvis betingelserne for et *straffeprocessuelt tvangsindgreb* er opfyldt – kunne gå længere end forsikringselskaber. F.eks. ved at trænge ind i en bil for at placere GPS-pejlingsudstyr.

[Afrunding – regeringens indsats]

8. Inden jeg overlader ordet til formanden og udvalgets medlemmer, vil jeg blot for god ordens skyld igen i dag nævne, at Straffelovrådet for tiden ser på nogle af de lovgivningsmæssige rammer, jeg har været inde på.

Rådet er som bekendt blevet bedt om at overveje, om der er et behov for at modernisere straffelovens regler om krænkelse af privatlivets fred. Rådets overvejelser

vil også omfatte spørgsmålet om privates brug af GPS-pejlingsudstyr.

Tak for ordet.